

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Oddělení prevence a speciálního vzdělávání

§16 školského zákona

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
Karmelitská 7, 118 12 Praha 1 • tel.: +420 234 811 111
msmt@msmt.cz • www.msmt.cz

OBSAH PŘÍSPĚVKU

Plánované úpravy - § 16 ŠZ – fakta x mýty

(1) Dítětem, žákem a studentem se speciálními vzdělávacími potřebami se rozumí osoba, která k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění nebo užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Podpůrnými opatřeními se rozumí nezbytné úpravy ve vzdělávání a školských službách odpovídající zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám dítěte, žáka nebo studenta. Děti, žáci a studenti se speciálními vzdělávacími potřebami mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření školou a školským zařízením.

§ 16

Podpora vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami

(2) Podpůrná opatření spočívají v

- a) poradenské pomoci školy a školského poradenského zařízení,**
- b) úpravě organizace, obsahu, hodnocení, forem a metod vzdělávání a školských služeb, včetně zabezpečení výuky předmětů speciálně pedagogické péče a včetně prodloužení délky středního nebo vyššího odborného vzdělávání až o dva roky,**
- c) úpravě podmínek přijímání ke vzdělávání a ukončování vzdělávání,**
- d) použití kompenzačních pomůcek, speciálních učebnic a speciálních učebních pomůcek, využívání komunikačních systémů neslyšících a hluchoslepých osob^{11a)}, Braillova písma a podpůrných nebo náhradních komunikačních systémů,**
- e) úpravě očekávaných výstupů vzdělávání v mezích stanovených rámcovými vzdělávacími programy a akreditovanými vzdělávacími programy,**

- f) **vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu,**
- g) **využití asistenta pedagoga,**
- h) **možnosti působení osob poskytujících dítěti, žákovi nebo studentovi po dobu jeho pobytu ve škole nebo školském zařízení podporu podle zvláštních právních předpisů,**
- i) **poskytování vzdělávání nebo školských služeb v prostorách stavebně nebo technicky upravených.**

zařazení dítěte, žáka nebo studenta do školy nebo třídy, oddělení nebo studijní skupiny podle odstavce 7.

- **Vymezení žáků, pro které lze zřizovat speciální školu, třídu, skupinu**

(7) Pro děti, žáky a studenty s mentálním, tělesným, zrakovým nebo sluchovým postižením, závažnými vadami řeči, závažnými vývojovými poruchami učení, závažnými vývojovými poruchami chování, souběžným postižením více vadami nebo autismem lze zřizovat školy nebo ve školách třídy, oddělení a studijní skupiny. Zařadit do takové třídy, studijní skupiny nebo oddělení nebo přijmout do takové školy lze pouze dítě, žáka nebo studenta uvedené ve větě první, pokud k naplňování jeho vzdělávacích možností a k uplatnění jeho práva na vzdělávání nepostačují podpůrná opatření podle odstavce 2 písm. a) až h). Podmínkou pro zařazení je písemná žádost zletilého žáka nebo studenta nebo zákonného zástupce dítěte nebo žáka, doporučení školského poradenského zařízení a soulad tohoto postupu se zájmem dítěte, žáka nebo studenta a s odstavcem 3 větou druhou.

- Stanovení obecných pravidel pro postup při posuzování LMP

§16a odst. 5

Závisí-li pomoc školského poradenského zařízení na posouzení zdravotního stavu dítěte, žáka nebo studenta, dbá školské poradenské zařízení na to, aby podklady pro výstupy poradenské pomoci byly opatřeny v souladu se zásadami lékařské vědy. Posouzení mentálního postižení dítěte nebo žáka pro účely tohoto zákona vždy vychází z hodnocení rozumových a adaptivních schopností dítěte nebo žáka v souvislostech jeho vývoje a jeho sociálního a kulturního prostředí.

hranice, které zabrání zneužívání nebo nadužívání podpory a duplicitnímu čerpání finančních prostředků. Hranice lze popsat následujícími zásadami:

- zásada **průkaznosti** – vždy musí být prokazatelné, jak byla u žáka zjištěna potřeba podpory a z jakých důvodů byla vybrána konkrétní úroveň a forma podpory (bude také zajištěno podrobnější prováděcí úpravou výstupů poradenské činnosti),

- zásada **přiměřenosti** – volí se vždy podpůrné opatření přiměřené potřebě žáka (zákon zdůrazní prvotní zřetel na zájem žáka a upraví postup ukončování podpůrných opatření, která již nejsou potřeba, tzn. jsou nepřiměřená potřebám žáka),

- zásada **inkluze** – přednost mají opatření na nižších stupních náročnosti, což jsou opatření, která nevyčleňují žáka z prostředí, v němž se vzdělávají žáci bez hendikepu,

- zásada **subsidiarity** – umožňuje-li to povaha potřeb žáka, volí se dříve opatření s nižší mírou intenzity, a teprve selhává-li toto opatření nebo je-li z okolností případu zřejmé, že by nebylo dostačující, lze přistoupit k vyšší úrovni opatření,

- zásada **účelnosti** – podpůrné opatření se uplatňuje účelně, a tedy pouze dokud trvá účel, k němuž je určeno.

Stanovování míry podpory – 5 stupňů

1. Na úrovni školy – Plán pedagogické podpory

2. - 5.

- na základě doporučení ŠPZ (možná kombinace opatření – vždy primárně nejnižší dle potřeby)
- vždy se souhlasem zákonného zástupce

- Doporučení a zpráva z vyšetření v ŠPZ
- Revizní pracoviště
- Princip pěti stupňů podpory
 - komp. pomůcky,
 - sdílený asistent
 - vymezení spolupráce subjektů
- RAMPS VIP III x SPIV

§19 nového ŠZ

- a) druhy a účel podpůrných opatření a jejich členění do stupňů,
- Konkrétní výčet a účel podpůrných opatření budou systematicky vymezeny přílohou k vyhlášce. V příloze se stanoví výčet podpůrných opatření v členění do pěti stupňů. U každého druhu podpůrných opatření bude možné určit, pro který druh hendikepu je lze použít („účel podpůrných opatření“).
 - Podrobnost druhového výčtu podpůrných opatření bude určena potřebou odlišit opatření podle stupně a podle finanční náročnosti.

§19 nového ŠZ

b) u podpůrných opatření druhého až pátého stupně pravidla pro jejich použití školou a školským zařízením a normovanou finanční náročnost pro účely poskytování finančních prostředků ze státního rozpočtu podle tohoto zákona,

Pro druhý až pátý stupeň podpůrných opatření vyhláška stanoví také pravidla pro jejich použití školou a školským zařízením – nepůjde o metodiku, nýbrž o závazné zásady aplikace podpůrných opatření.

Upraví se okamžik zahájení poskytování podpůrného opatření. Základní zásadou bude povinnost školy a školského zařízení zahájit poskytování podpůrných opatření neprodleně poté, co vyvstane potřeba jejich poskytnutí s ohledem na identifikaci speciálních vzdělávacích potřeb konkrétního dítěte.

V případě podpůrného opatření druhého až pátého stupně bude poskytování podpůrného opatření zahájeno bezodkladně po obdržení doporučení školského poradenského zařízení a udělení písemného informovaného souhlasu žáka nebo jeho zákonného zástupce (§ 13 odst. 5).

§19 nového ŠZ

c) postup školy nebo školského zařízení před přiznáním podpůrného opatření dítěti, žákovi nebo studentovi,

V této části vyhlášky se upraví pravidla:

- spolupráce školy se zřizovatelem, odborným lékařem, orgány sociálněprávní ochrany dětí atd.
- důsledné dokumentace již použitých podpůrných opatření prvního stupně a jejího využití jako podkladu pro školské poradenské zařízení (nově se totiž upraví také pravidla spolupráce školského poradenského zařízení s příslušnou školou).

Při zahájení poskytování podpůrných opatření bude školou vypracován plán pedagogické podpory, který bude sloužit nejen jako „pedagogický návod“ pro práci s žákem pro pedagogické pracovníky školy a školní poradenské pracoviště, ale také jako podklad a zdokumentování průběhu poskytování podpůrných opatření ve škole pro školské poradenské zařízení.

§19 nového ŠZ

d) organizaci poskytování podpůrných opatření,

Zatímco podle písmene b) se jako „pravidla použití“ podpůrných opatření upraví postupy související se zavedením podpůrného opatření do vzdělávání konkrétního žáka, podle písmene d) bude upravena organizace průběžného poskytování podpůrného opatření.

Vyhláška upraví dobu platnosti doporučení školského poradenského zařízení.

Maximální doba platnosti doporučení bude činit 3 roky. Speciální úprava bude ponechána v případě doporučení k zařazení do školy nebo třídy zřízené ve smyslu § 16 odst. 7 školského zákona (platnost doporučení po dobu 1 roku).

V rámci doporučení bude školské poradenské zařízení oprávněno stanovit závaznou dobu poskytování jednotlivých podpůrných opatření (nebo některého z nich), bude-li takový postup důvodný s ohledem na speciální vzdělávací potřeby žáka nebo potřebu vyhodnocení efektivity poskytování doporučených podpůrných opatření.

§19 nového ŠZ

e) organizaci a pravidla vzdělávání ve třídách, odděleních a studijních skupinách a školách zřízených pro děti, žáky a studenty se zdravotním postižením,

Jak předpokládá novela školského zákona, budou nadále samostatně zřizovány školy pro děti, žáky a studenty s hendikepy uvedenými v § 16 odst. 7 (tj. mentální, tělesné, zrakové nebo sluchové postižení, závažné vady řeči, závažné vývojové poruchy učení, závažné vývojové poruchy chování, souběžné postižení více vadami nebo autismus) a v rámci škol třídy, oddělení a studijní skupiny (dále jen „speciální školy“ a „speciální třídy“).

Ze stávající vyhlášky budou převzata veškerá funkční ustanovení o organizaci speciálního vzdělávání (§ 8)

§19 nového ŠZ

f) průběh a organizaci poradenských služeb školy a činnosti školských poradenských zařízení, základní zásady používání diagnostických nástrojů a pravidla spolupráce školských poradenských zařízení se školami, školskými zařízeními a dalšími osobami a orgány veřejné správy,

Vyhláška stanoví přísné požadavky na objektivitu diagnostiky a účelnost doporučovaných podpůrných opatření. Například -

- upraví se povinnost školského poradenského zařízení vždy posoudit, zda v souladu s potřebami a možnostmi dítěte, žáka nebo studenta je jeho individuální integrace a zda a za jakých podmínek je v jeho zájmu upřednostnění individuální integrace. Výsledek tohoto posouzení zahrne školské poradenské zařízení do doporučení;
- obdobně se upraví povinnost školského poradenského zařízení posoudit, zda k naplňování vzdělávacích možností dítěte nepostačují podpůrná opatření nižšího stupně

§19 nového ŠZ

g) náležitosti zprávy a doporučení vydávaných školským poradenským zařízením,

Vyhláška sjednotí podobu zprávy a doporučení jako výstupů poradenské činnosti. Nepůjde o úpravu formulářů, ale o stanovení základních nároků na vypovídací hodnotu těchto dokumentů.

§19 nového ŠZ

h) podmínky pro využití asistenta pedagoga a pravidla jeho činnosti a podmínky působení osob poskytujících dítěti, žákovi nebo studentovi se zdravotním postižením po dobu jeho pobytu ve škole nebo školském zařízení podporu podle zvláštních právních předpisů,

Vyhláška v zásadě převeze stávající úpravu rozsahu činností asistenta pedagoga podle § 7 vyhlášky č. 73/2005 Sb.

Hlavními činnostmi asistenta pedagoga budou zejména:

- a) pomoc pedagogickým pracovníkům školy při výchovné a vzdělávací činnosti, pomoc při komunikaci se žáky a zákonnými zástupci žáků a komunitou, ze které žák pochází,
- b) podpora žákům při přizpůsobení se školnímu prostředí,
- c) pomoc žákům při výuce a při přípravě na výuku.

§19 nového ŠZ

i) náležitosti individuálního vzdělávacího plánu,

Vyhláška bude vycházet ze stávající úpravy náležitostí individuálního vzdělávacího plánu podle § 6 (resp. pro mimořádně nadané žáky podle § 13) vyhlášky č. 73/2005 Sb.

Individuální vzdělávací plán může ředitel školy povolit pouze s písemným doporučením školského poradenského zařízení, a to vždy na žádost zákonného zástupce nebo zletilého žáka (nemůže tedy rozhodnout pouze z vlastního podnětu). Při rozhodování, zda žákovi bude povolen individuální vzdělávací plán, vychází ředitel z doporučení školského poradenského zařízení, vyjádření pracovníků školního poradenského pracoviště a třídního učitele, z dosavadního průběhu vzdělávání žáka apod.

§19 nového ŠZ

j) náležitosti informovaného souhlasu s poskytnutím podpůrného opatření podle § 16 odst. 4 a 5 a žádosti podle § 16 odst. 7,

Písemný informovaný souhlas žáka nebo zákonného zástupce je nezbytnou podmínkou pro zahájení poskytování podpůrného opatření druhého až pátého stupně. Informovaný souhlas bude odvislý od druhu poskytovaného podpůrného opatření, vždy musí být uveden druh (konkrétní typ) podpůrného opatření a způsob, jakým bude podpůrné opatření školou nebo školským zařízením poskytováno, co se očekává od žáka a jaká je úloha školy.

§19 nového ŠZ

k) pravidla a náležitosti zjišťování vzdělávacích potřeb nadaných dětí, žáků a studentů, úpravu organizace, přijímání, průběhu a ukončování jejich vzdělávání a podmínky pro přeřazování do vyššího ročníku

Nová vyhláška převeze stávající prováděcí právní úpravu.

Zjišťování mimořádného nadání žáka bude provádět školské poradenské zařízení.

Vyhláška rozezná tři formy zvláštní podpory vyhrazené pro žáky s mimořádným nadáním:

- vytváření skupin, ve kterých se vzdělávají mimořádně nadaní žáci stejných nebo různých ročníků v některých předmětech,
- povolení vzdělávání mimořádně nadaného žáka podle individuálního vzdělávacího plánu,
- přeřazení mimořádně nadaného žáka do vyššího ročníku bez absolvování předchozího ročníku

PRACOVNÍCI ODDĚLENÍ 212–

Prevence drogových a jiných závislostí – Sklenář

Prevence dalších forem rizikového chování - Heřmánková

Speciální vzdělávání – Vencová

Poradenství –

Inkluze – Pechová

Integrace - Rauchová

Děkuji Vám za pozornost

Mgr. Martina Budinská

vedoucí oddělení prevence a speciálního vzdělávání

budinskam@msmt.cz